

Kaksi Kalajoella pidettyä puhetta muistinvaraisesti kirjoitettuna, tiivistettynä, lyhyen esseen muodossa. Kirjoitukset on julkaistu myös v. 2010 Ristin Kansa lehdessä.

LIITTOJEN VÄLISTÄ RAJANKÄYNTIÄ I

Vanhan ja Uuden liiton välinen rajaoja lietty umpeen, ellei sitä edelleen pidetä auki samalla sanalla jolla se on luotu. Apostolien tekojen 15 ja 16 luvuissa tulee esille väittelyiden ja näennäisten ristiriitojen sarja, joka liittyy tuon rajan kysymyksiin.

Kristityt ja laki

Antiokiassa syntyi väittelyä siitä, pitäisikö uskoon tulleiden pakanoiden ympärileikkauttaa itsensä. Kysymys siirrettiin Jerusalemin seurakunnan vanhimpien ja apostolien ratkaistavaksi.

Jerusalemissa asiaa pohdittiin. Sielläkin eräät uskoon tulleet fariseukset esittivät, että pakanakristittyjä on käskettävä noudattamaan Mooseksen lakia. Jotkut olivat eri mieltä, mm. Pietari.

Lopulta Jaakob ehdotti pakanoilta vaadittavaksi ainoastaan, että heidän on kartettava epäjumalien saastuttamaa ja haureutta ja lihaa, josta veri ei ole laskettu, sekä verta, sillä Mooseksella on julistajia joka kaupungissa. Näin päätettiinkin.

Paavali ja Barnabas veivät Jerusalemin päätöksen kirjallisena Antiokiaan. He päättivät käydä myös muissa kaupungeissa, joissa olivat evankeliumia julistaneet.

Juutalaisia ei haluttu loukata

Saapuessaan Derbeen ja Lystraan. Paavali tapasi Timoteuksen. Hän halusi ottaa tämän mukaansa matkalle. Timoteuksen äiti oli juutalainen ja isä kreikkalainen.

Vaikka oli väitelty ympärileikkaamisen vaatimusta vastaan ja hakenut Jerusalemissa siitä vapauttavan päätöksen, Paavali nyt ympärileikkasi Timoteuksen. Hän teki sen niiden seutujen ”juutalaisten tähden”. Olihan myös Jaakob perustellut lain edes osittaisen noudattamisen kehotusta sillä, että Mooseksen julistajia oli kaikissa kaupungeissa.

Sama näkökohta kuvastuu Paavalin neuvossa syödä uskomattoman luona aterioidessaan kaikkea, mitä pöydässä on tarjolla, ellei joku nimenomaan huomautta, että siinä on epäjumalille uhrattua lihaa. (1 Kor 10: 27-28.)

Esitettyään Jerusalemissa, että pakanakristittyjen tulee noudattaa vain tiettyjä osia laista, Jaakob kirjeessään hajallaan asuville kahdelletoista sukukunnalle huomauttaa, että joka

”rikkoo yhtä kohtaa vastaan, on syytä kaikissa kohdin” (Jaak 2:10).

Yllä ristiriitaisuuksina näyttäytyvät seikat ovat Vanhan liiton ja Uuden liiton keskinäisen eron kuvastumista apostolien toiminnassa. Tuo ero ei ole ristiriita.

Liittojen selkeä ero

Nykyisessä uskonnollisuudessa lakiliitto ja armoliitto varsin yleisesti sekoittuvat toisiinsa. Niiden erotusta tulisi pitää yllä teksteillä, jotka sitä havainnollistavat.

Jeesus opetti: ”kunnes taivas ja maa katoavat, ei laista katoa pieninkään kirjain, ei ainoakaan piirto, ennen kuin kaikki on tapahtunut. Sen tähden, joka purkaa yhdenkään näistä pienimmistä käskyistä, ja sillä tavalla opettaa ihmisiä, se pitää pienimmäksi taivasten valtakunnassa kutsuttaman” (Matt 5: 18-19). Mooses lausui kirouksen: ”Kirottu olkoon se, joka ei pidä tämän lain sanoja eikä täytä niitä” (5 Moos 27:26). Paavali kirjoitti: ”kaikki jotka perustautuvat lain tekoihin, ovat kirouksen alaisia” (Gal 3:10).

Uusi liitto alkoi Jeesuksen kuolemasta. ”Kristus on lunastanut meidät lain kirouksesta, kun hän tuli kiroukseksi meidän edestämme - sillä kirjoitettu on: ”Kirottu on jokainen, joka on puuhun ripustettu”” (Gal 3:13).

Jeesus ei kumonnut lakia, vaan täytti sen puolestamme. (Matt 5:17.) Hän täytti koko lain, jättämättä osaa siitä meidän täytettäväksemme.

Reijo Siipola

LIITTOJEN VÄLISTÄ RAJANKÄYNTIÄ II

Ottamatta mitään kantaa Raamatun alkukielten asianomaisten sanojen suomennoksiin, voidaan Vanhan ja Uuden liiton tärkeänä rajakysymyksenä tarkastella suhdetta tottelemiseen.

Totteleminen valheturvana

Tunnetuissa Nürnbergin oikeudenkäynneissä mm juutalaisten tuhoamisista syytetyt vetosivat puolustuksessaan turhaan siihen, että olivat vain totelleet käskyjä. Onko totteleminen siis syntiä?

Tietoisesti vääryyttä tekevä teko on synti itsessään, tehtiinpä se sitten tottelemisen tai tottelemattomuuden tilassa. Totteleminen voi olla synti vain silloin kun yksilö tietoisesti valitsee sokean tottelemisen, välttyäkseen moraalivalinnoilta ja vastuulta.

On monia syitä yksilön ajautumiselle tottelemaan sokeasti toista ihmistä, joukkoa tai organisaatiota. Uskonnollisena ilmiönä se on tapa paeta Jumalan ääntä eli omaatuntoaan. Luopuessaan käyttämästä ymmärrystä ja omaatuntoa, jotka on Jumalalta saanut, ihminen voi lopulta kadottaa ne.

Vapaus

Lapsella on oikeus ja velvollisuus totella vanhempiaan. Aikuistuminen merkitsee vapautumista. Mutta vain Jumalan Poika voi tehdä ihmisen todellisesti vapaaksi; tottelijasta vastuulliseksi toimijaksi.

Vapauden varhaisin ilmaus on ihmisyys sinänsä. Siinä järjellinen tahto kumoo halujen ja viettien välittömän vallan elämässä. Paavali näkee myös moraalin esiintyvän jo laista mitään tietämättömillä, ”kun heidän omatuntonsa myötätodistaa ja heidän ajatuksensa keskenään syyttävät tai myös puolustavat heitä” (Room. 2:15).

Mikä sitten on vapauden suhde Siinailla annettuun lakiin? Paavali yhdistää laissa olevan tiedon ja totuuden muodon ymmärtämättömien kasvattamiseen ja alaikäisten opettamiseen. (Room 2:20.) Hänen mukaansa alaikäinen ei missään kohden eroa orjasta. Jumalan kansa oli alaikäisyyden tilassa ja orjuutettuna, kunnes Jumala lähetti Poikansa lunastamaan lain alaiset. (Gal 4:1-5.) Jumalan Pojan tuntemisessa voidaan päästä täysi-ikäisyyteen. (Ef. 4:13.)

Lain orjuudesta vapaa on uusi luomus, jonka tahto osoittautuu samaksi kuin Jumalan tahto. Tuo tahto ei ole tottelemista vaan lakia. Paavali kuvaa sitä mielensä eli sisimpänsä lakina, joka ilolla yhtyy Jumalan lakiin, vaikka ruumis vielä onkin toisen lain vanki. (Room. 7:22-23.) Hengestä syntynyt on yhtä Jumalan kanssa. Näin täyttyy Jeesuksen rukous, ”että he kaikki olisivat yhtä, niin kuin sinä, Isä, olet minussa ja minä sinussa, että hekin meissä olisivat” (Joh.17:21).

Kuoleman tila

Uusi luomus ei siis ilmesty tottelemisena vaan lakina ihmisen sydämessä. Mikä tuota lakia sitten alkaa noudattaa? Lihanko on toteltava Henkeä ihmisessä? Näyttää olevan niin, että liha toimii omilla ehdoillaan ja suostuu ainoastaan sellaiseen näennäiseen tottelemiseen, jossa se tosiasiallisesti toteuttaa vain itseään. Lihalla tarkoitetaan tässä lihallista, sielullista luontoamme, eikä varsinaista kehoa. Paavali toteaa lihan ja Hengen olevan

toisiansa vastaan niin, että emme tee sitä mitä tahdomme. (Gal. 5: 17.)

Ratkaisun lihan tottelemattomuuteen tarjoaa sen kuolema. Paavalin mukaan ”ne, jotka ovat Kristuksen Jeesuksen omat, ovat ristiinnaulinneet lihansa himoineen ja haluineen” (Gal 5:24). Liha täytyy kuolettaa, koska se ei voi totella. Vasta sitten keho saadaan tottelemaan mielen lakia.

Koska siis keho on sekä se joka tottelee että se joka ei vanhurskaudu, voidaan päättää, että totteleminen vanhurskautumisen menetelmänä on ihmiselle mahdoton.

Reijo Siipola